

ІНФОРМАЦІЙНЕ ОТРУЄННЯ

при

надзвичайних ситуаціях:

ЩО МОЖНА ВДІЯТИ?

Сергій Мирний

CHORNOBYL TOUR

Уже існуючі підходи та заходи
щодо інформування про надзвичайні
події (НП)

**НЕ СПРАЦЮЮТЬ
і СПРАЦЮВАТИ НЕ МОЖУТЬ.**

Бо є кілька фундаментальних
обставин, кожна з яких **ОКРЕМО**
підриває ефективне інформування,

а в **КОМПЛЕКСІ** вони іще й
ВЗАЄМОПІДСИЛЮЮТЬ свою
негативну дію.

Інформаційний ланцюг при НП

- 1) Джерело первинної інформації – «автор» НП, той хто її створив чи відповідає за безпеку на об'єкті
- 2) Канали передачі інформації – зокрема, ЗМІ
- 3) Реципієнти-споживачі інформації – громадськість та інтелектуальна спільнота

**В кожній ланці – КОЛОСАЛЬНА,
РАДИКАЛЬНА проблема**

1. «Автор» НП

- Зацікавлений у применшенні масштабу, наскільки це можливо
- Немає стандартів та алгоритму інформування про НП
- Немає правової відповідальності за приховування/затримку інформації чи дезінформацію про НП (чи воно не реалізується)

Від соц. системи це мало залежить:
Фукусіма ~ Чорнобиль щодо інформ-ситуації та її наслідків.

2. ЗМІ

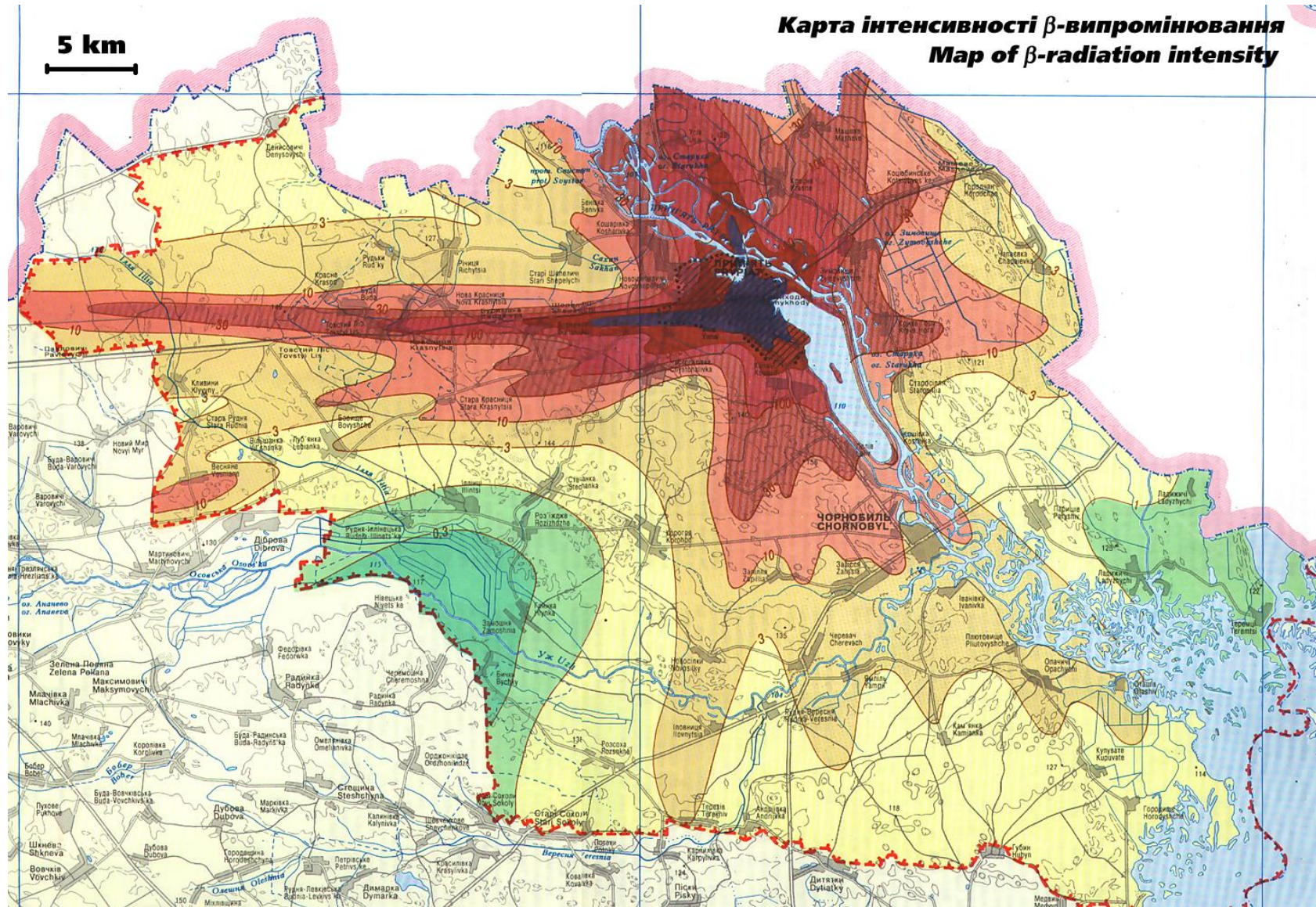
при НП перетворюються в **ЗМ(дез-)І**
(засоби масової ДЕЗінформації):

- а) Комерційно зацікавлені в сенсації, і постійно роблять із мухи слона
- б) Немає правової відповідальності за дезінформацію при НП
- в) Немає кваліфікованих журналістів для коректного та соціально-ефективного інформування про НП
- г) Немає стандартів інформування про НП

ВАЖЛИВО!

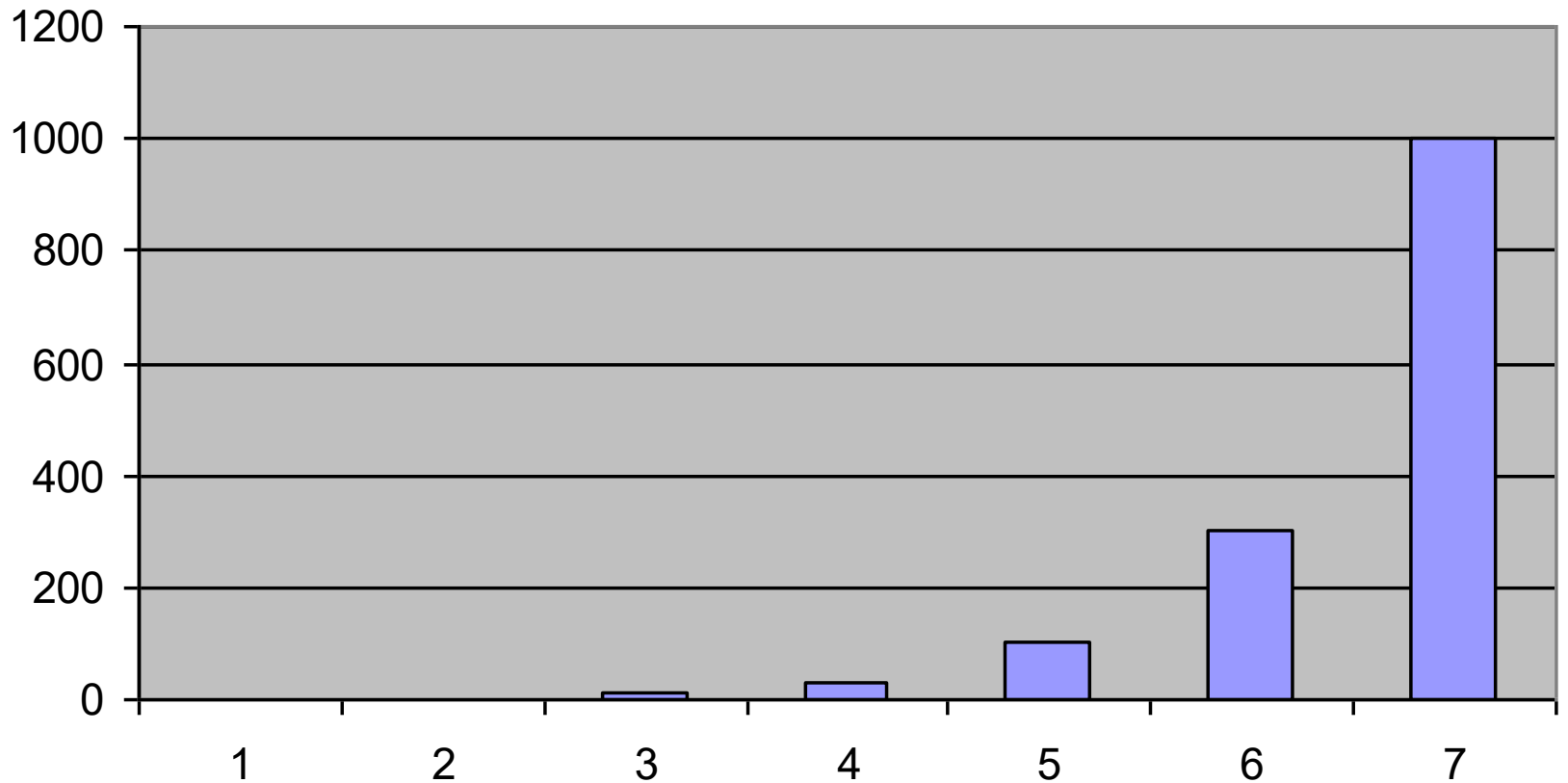
Як це не парадоксально,
інформаційне забруднення
набагато небезпечніше
ніж матеріальне (зокрема,
радіаційне) забруднення:

Картина радіаційного забруднення (типова)

Унаочення радіаційного масштабу

The scale visualization

Діаграма радіаційного масштабу показує:

- 1) З відстанню від епіцентру, рівень рад. забруднення ДУЖЕ різко зменшується:
 - від 1-го (найзабрудненішого; лілового) кольору до 3-го – в 10 разів,
 - від 1-го до 5-го (блідорозевого) – в 100 разів.

2) ЗАГАЛЬНА ЗАКОНОМІРНІСТЬ:

Чим вищий рівень радіації/забруднення – тим меншу площу він займає.

Матеріальне/радіаційне забруднення однозначно зменшується з часом внаслідок:

- 1) дезактивації, яка найефективніша саме на найбільш забруднених ділянках
- 2) із-за природніх процесів, зокрема розпаду забруднювача та його «розчинення», розносу у довкіллі.

Причому

***чим вищий/небезпечніший рівень
рад. випромінення, тим швидше він
зменшується з часом із-за розпаду.***

Приклад зменшення матеріального
забруднення з часом:

***Гама-радіаційне забруднення
Рудого Лісу
після Чорнобильської аварії
(з особистого досвіду):***

1986: початок травня => середина літа:
зменшення в ~10 разів

1986 літо => 1987 літо:

зменшення ще в ~10 разів

... ..

1986 => 2006-... – в ~1000 разів

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБРУДНЕННЯ,
на противагу
матеріальному (рад, хім) забрудненню,
із-за дій сучасних надпотужних ЗМІ:

- не тільки не затухає з відстанню – а навпаки, концентрується
- збільшує з відстанню свій (негативний) вплив на людину та суспільство
- безпосередньо накриває необмежені, аж до глобального, контингенти (на противагу йому матеріальне забруднення охоплює порівняно небагато людей в епіцентрі та поряд з ним)
- має затримку в часі, може давати сплески (річниці НП, особливо круглі)

Важливий висновок:

Індустрія ЗМІ на даний час

- така ж потужна,

- така ж небезпечна

- і така ж неконтрольована,

як була ядерна енергетика

на момент Чорнобильської аварії.

3. «Споживач» інформації – громадськість

**Зараз навіть найточніша інфа,
найкращим і найоперативнішим чином
подана після надзвичайної події –**

**НЕ БУДЕ ПРАВИЛЬНО СПРИЙНЯТА
ГРОМАДСЬКІСТЮ, яка:**

- Не має знань і навичок для адекватних сприйняття інформації та дій
- Гірше того, має жахливо перебільшені уявлення про радіацію та забруднення
- Ще гірше, має психологічну травму після Чорнобиля, що виключає раціональні реакції
- І на додачу, в українському суспільстві – тотальна криза довіри, особливо до влади

Які можуть бути
із цієї
похмурої ситуації
ВИХОДИ
?

1. «Автор» НП

- Прийняти закон та стандарти інформування про НП його «автором»
- Встановити правову (в тч кримінальну) відповідальність за приховування чи затримку інформації та дезінформацію про НП
- Навчити представників потенційно небезпечних об'єктів інформувати про НП

2. ЗМІ

- Запровадити закони/стандарти щодо інформування ЗМІ про НП (зокрема обов'язковий мінімум інформації, заборона певних форматів, обмеження історичної стилістики)
- Ввести правову відповідальності за неточну чи дез-інформацію про НП, як безумовно суспільно небезпечне діяння
- Підготовка кваліфікованих журналістів для коректного та соціально-ефективного інформування про НП

3. «Споживач» інформації – громадськість

КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ, зокрема

Просвітництво, «інформаційна дезактивація», заліковування психотравми після Чорнобиля:

- Припинення психотравмування (у ЗМІ і навіть законах [н-д, еквівалент англ. *survivor* замість «постраждалих»])
- Пропаганда (великої кількості) особистих *success stories* чорнобильців – збір та популяризація через ЗМІ
- *Star system* – залучення «зірок» для пропаганди
- Наймасовіший культ-формат сучасності – телесеріал, фільм-блокбастер: реалістична позитивна історія про Чорнобиль має зробити переворот у свідомості
- Знання та навички для адекватного сприйняття та дій щодо радіації та забруднення після аварій, їх реальних ефектів – зокрема через школу, вищу освіту, ЗМІ

КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ

(продовження)

- В ІДЕАЛІ: **Чорнобильська зона**, Чорнобильський біосферний заповідник, Нац. музей «Чорнобиль», місцеві (обласні, районні, відомчі) історико-краєзнавчі музеї чи експозиції про Чорнобиль – складають єдиний інформаційно-просвітницький та виховний комплекс (єдина /державна/ система: курси, семінари, навчання їх працівників, науково-методичне забезпечення)
- **Чорнобильська зона**: не зняряддя та символ психотравми, а потужний просвітницький та психотерапевтичний інструмент (зокрема через відвідування-«туризм»). Цьому сприятиме надання Чорнобильській зоні статусу

Місця Світової спадщини ЮНЕСКО

I «на додачу»:

**Створити Державну систему
Центрів оперативного інформаційного
реагування про надзвичайні події
(від держави до району)**

Яка, до речі, є абсолютною необхідністю для країни, яка де-факто знаходиться у стані війни та під постійною загрозою терактів, в т.ч. щодо хімічних та ядерних об'єктів

ПОТРІБНІ 2 РЕВОЛЮЦІЇ у ЗАГАЛЬНОСВІТОВІЙ КУЛЬТУРІ в сприйнятті:

- радіації, радіаційного забруднення – та їх (обмежених) ефектів
 - інформації, інформаційного забруднення – та їх практично необмежених ефектів
- => ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ,
необхідність його регулювання та охорони його здоровості, як це було з довкіллям "природним", матеріальним
(NB. За необхідністю для здорового існування людини інформація є ~ між повітрям і водою)

©CHORNOBYL-TOUR.COM®

Want to use this picture?
Please contact an owner by office@chornobyl-tour.com or +380 44 221-1986
Or take the same one on your own in the CHORNOBYL TOUR :)

*Дякую
за увагу!*

ІНФОРМАЦІЙНЕ ОТРУЄННЯ

при

надзвичайних ситуаціях:

ЩО МОЖНА ВДІЯТИ?

Сергій Мирний

CHORNOBYL TOUR